

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมโลกความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และ กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องเผชิญกับสภาวะการแข่งขันสูงและต้องเร่งพัฒนาคน ของตนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่อให้สามารถรับมือกับสิ่งท้าทายดังกล่าวได้ การที่ ประเทศจะพัฒนานั้นปัจจัยสำคัญที่สุดคือปัจจัยทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 2 - 3) เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถที่จะพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ผลผลิตของระบบการศึกษา คือพลเมืองของประเทศที่สามารถแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และสามารถพัฒนาตนเอง ชุมชน และประเทศชาติ บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างและ พัฒนาผลผลิตทางการศึกษาให้มีคุณภาพคือครู ดังนั้นคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาจึงขึ้นกับ ความสามารถในการสร้างผลผลิตของครู ครูจึงมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาซึ่งรัฐให้ความสนใจ และเห็นความสำคัญของกระบวนการผลิตครู โดยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 7 มาตรา 52 “ให้กระทรวงส่งเสริมให้ระบบมีกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพ ขั้นสูงโดยการกำกับและประสานงานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิต และพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้ง บุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมในการเตรียมบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง” ใน แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 และ 10 (พ.ศ. 2545 - 2554) ได้กำหนดแผนการผลิตครู และพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ/ ศึกษาศาสตร์เพื่อปฏิรูปการศึกษาได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาครูให้มีความเหมาะสมกับ ความเป็นวิชาชีพชั้นสูงของครูในด้านการผลิตครูที่สอดคล้องกับความต้องการใช้ครูและเน้น การฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษามากขึ้น รวมทั้งมีการพัฒนาครูให้มีคุณธรรมและจริยธรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาวิชาการ และมาตรฐานแห่งจรรยาบรรณวิชาชีพครู (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 16 - 19) ปัจจุบันนี้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งมีการเปิดสอนวิชา ทางด้านการศึกษา หลักสูตรการเรียนจะแตกต่างกันไปมีจุดเน้นแตกต่างกันไม่มีระบบการ ตรวจสอบและควบคุมและไม่มีการวิเคราะห์วิจัยของคณาจารย์ระดับอุดมศึกษาที่ศึกษาวิจัย รูปแบบ

วิธีเรียน กระบวนการผลิต ควรจะเป็นลักษณะใดจึงจะได้ครูที่มีคุณภาพมากกว่า ดังที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กล่าวว่า หลักสูตรปัจจุบันแตกต่างจากหลักสูตรเก่าหลายด้าน เพราะมีฐานคิดที่ว่าจะต้องผลิตบัณฑิตออกไปให้เป็นครูมืออาชีพ สอนได้ สอนเก่ง และสอนอย่างเดียวจะสังเกตจากการให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาโทภายในคณะเท่านั้น ซึ่งวิชาโทในคณะไม่เพียงพอต่อการตอบสนองความต้องการและบังคับนักศึกษามากเกินไป เช่น ต้องเลือกวิชาโทที่เกี่ยวกับการสอนวิชาอื่นด้วย วิธีคิดที่แปลกคือ ครูหนึ่งคนต้องสอนได้หลายวิชา แล้วจะเอาความเป็นวิชาชีพได้อย่างไร (เปรี๊ยะ กิจรัตน์กร, 2549, หน้า 20) แต่ถ้าหากพิจารณาเหตุผลในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดว่าระบบและกระบวนการผลิตพัฒนาครูจะต้องปรับเปลี่ยนให้ได้ครูที่มีศักยภาพ คุณภาพสมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูง จึงได้มีการผลิตครูระบบใหม่เกิดขึ้น ออกแบบหลักสูตรเป็นห้าปี ซึ่งหลายคนก็เรียกว่า “ครูห้าปี” เมื่อจบหลักสูตรจะได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สังคมและในวงการวิชาชีพครูต่างคาดหวังว่า “ครูพันธุ์ใหม่” หรือ “ครูห้าปี” จะเป็นนวัตกรรมและความคาดหวังใหม่ที่จะมาแก้วิกฤตศรัทธาในวิชาชีพครู การปฏิรูปการศึกษาแต่บทพิสูจน์ครูพันธุ์ใหม่ก็ยังไม่เสร็จสิ้น เพราะครูพันธุ์ใหม่รุ่นแรกซึ่งรัฐบาลให้ทุนในการศึกษาเล่าเรียนจำนวนกว่า 2,100 คน ได้เริ่มออกไปทำงานเมื่อต้นปี พ.ศ. 2553 จากการติดตามผลการผลิตครูพันธุ์ใหม่ พบว่า สถาบันผลิตครูส่วนใหญ่ ยังไม่ได้ดำเนินการตามหลักการและเงื่อนไขการผลิตครูพันธุ์ใหม่ที่สำคัญในหลายประการ เช่น 1) การสำเร็จหลักสูตรและได้รับปริญญาบัตร ไม่ได้อยู่ที่การศึกษาครบหน่วยกิต และผ่านมาตรฐานของสมรรถนะของความเป็นครูที่กำหนดเป็นเงื่อนไข (Certificate by Competencies Performance) 2) การผลิตและพัฒนาครูพันธุ์ใหม่ต้องยึดหลักสมรรถนะของครูเป็นสำคัญ (Competencies Based Training and Developing) 3) องค์ประกอบสำคัญในการผลิตและพัฒนาครูพันธุ์ใหม่คือ การเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงจนเป็นประสบการณ์ (Experiential Learning) การดำเนินการในสภาพที่เป็นจริง เวลาจริง (Engagement Authentic Setting) และการดำเนินการภายใต้ความร่วมมือหรือร่วมแรงร่วมใจอย่างสร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพประสิทธิผล (Interactive Collaboration) จากผลสรุปการปฏิรูปการศึกษาในรอบแรกที่ผ่านมา (พ.ศ. 2542 - 2552) ในด้านการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ, 2552) พบว่ามีการขาดแคลนครูโดยรวมในเชิงปริมาณและคุณภาพ ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และรวมทั้งอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา ดังนั้น จึงมีข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองหรือรอบสอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ในสี่ประการหลักคือ 1) การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ 4) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่

โดยเฉพาะประเด็นที่ 2 การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ ของการปฏิรูปการศึกษารอบสอง มุ่งพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ให้เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า มีระบบกระบวนการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งหลักใหญ่ใจความก็เหมือนกับการผลิตและพัฒนาครูที่กำหนดไว้ในการปฏิรูปการศึกษาในรอบแรกที่ผ่านมา ก็อาจจะแปลความหมายได้ว่า การปฏิรูปการผลิตและพัฒนาครูยังไม่เป็นที่พอใจของสังคม ยังไม่ได้ครูยุคใหม่หรือครูพันธุ์ใหม่ที่ต้องการ โดยการชี้ให้เห็นประเด็นว่าการผลิตครูแบบเก่าหรือแบบเดิมจะเน้นที่ตัวความรู้ (Knowledge) และทักษะพื้นฐาน (Skill) จึงไม่ได้ครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูดังที่คาดหวัง แต่ครูพันธุ์ใหม่จะเน้นที่การพัฒนาสมรรถนะของความเป็นครู (Competencies Based Teacher) ซึ่งคำว่า “สมรรถนะ หรือ Competencies” หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของคนที่เกิดความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Abilities) และคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ลักษณะนิสัย (Trait) หรือที่เรียกว่า แรงจูงใจ (Motive) บุคลิกภาพ (Personality) ภาพลักษณ์ของตนเอง (Self-Image) บทบาทที่แสดงออกในสังคม (Social Role) ที่ทำให้บุคคลปฏิบัติงานสำเร็จ และบรรลุผลสำเร็จ/ ผลสัมฤทธิ์ขององค์กร ดังนั้นสมรรถนะจึงเป็นสิ่งที่มียู่ในตัวบุคคลแต่ละบุคคล ส่วนการจะมีสมรรถนะน้อยหรือแตกต่างกันในแต่ละบุคคลนั้นก็ขึ้นอยู่กับ การฝึกอบรมและพัฒนา ซึ่งสมรรถนะของบุคคลอาจเปรียบได้กับลักษณะของก้อนน้ำแข็งที่ลอยอยู่ในน้ำ (หรือภูเขาน้ำแข็งที่อยู่ในมหาสมุทร) ส่วนของก้อนน้ำแข็งที่อยู่เหนือระดับผิวน้ำ ได้แก่ตัวที่เป็นความรู้และทักษะซึ่งเห็นง่าย สร้างให้เกิดและพัฒนาขึ้นง่าย ส่วนของก้อนน้ำแข็งที่อยู่ใต้ซึ่งจะโผล่กลับขึ้นมาจะเห็นยากสังเกตได้ยาก ได้แก่ลักษณะนิสัย แรงจูงใจ ภาพลักษณ์ของตนเอง บทบาทที่แสดงออกในสังคม ซึ่งทำให้คนไม่สนใจจะพัฒนาให้เกิดขึ้น ซึ่งประเด็นนี้ในเรื่องของการผลิตและพัฒนาครูในอดีตหรือครูแบบเก่าไม่ได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาในด้านลักษณะนิสัย แรงจูงใจ ภาพลักษณ์ของตนเอง ฯลฯ ทำให้ได้แต่ครูที่มีความรู้ มีทักษะบางส่วน แต่ขาดจิตวิญญาณของความเป็นครู ขาดลักษณะนิสัย แรงจูงใจ รวมถึงภาพลักษณ์ของความเป็นครูที่ดี ครูที่พึงประสงค์ ครูที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครู แต่ครูพันธุ์ใหม่จะต้องเน้นที่สมรรถนะของครู โดยเฉพาะการฝึกอบรมและพัฒนาสมรรถนะที่เป็น “ลักษณะนิสัย” “บุคลิกภาพ” “แรงจูงใจ” “ภาพลักษณ์ของตนเอง” ซึ่งเป็นส่วนของก้อนน้ำแข็งที่อยู่ใต้น้ำ โดยให้ความสำคัญพอ ๆ กันหรือมากกว่ากันกับสมรรถนะที่เป็น “ความรู้” “ทักษะ” ในส่วนที่เป็นก้อนน้ำแข็งที่อยู่เหนือระดับผิวน้ำก็จะให้ครูพันธุ์ใหม่ ที่ทั้งดีและเก่ง ตามที่ปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่สองต้องการ (พลสัมพันธ์ โพธิ์ศรีทอง, 2552, หน้า 7) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในฐานะเป็นสถาบันการศึกษา มีหน้าที่ผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษามาตั้งแต่มีการก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดครู

ชั้นสูงขึ้นที่ขอยประสานมิตรหรือตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2492 แม้ในเวลาต่อมาเมื่อโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงพัฒนามาเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา แล้วขยายตัวออกเป็น 8 วิทยาเขตไปตามภูมิภาคต่าง ๆ ก็ยังคงผลิตบัณฑิตทางการศึกษาไปพัฒนาเด็กและเยาวชนทั่วประเทศอย่างต่อเนื่องทั้งในเมืองชุมชน กระทั่งในพื้นที่ทุรกันดาร และเมื่อวิทยาลัยวิชาศึกษายกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยแห่งนี้ก็ยังคงมุ่งมั่นผลิตบัณฑิตทางการศึกษาต่อไปพร้อม ๆ กับการสนับสนุนผลิตบัณฑิตทางการศึกษาโครงการพิเศษอีกหลายโครงการ เช่น โครงการเพชรในตม โครงการบัณฑิตคืนถิ่น โครงการครูวิทยาศาสตร์คืนถิ่น ซึ่งก็ส่งผลทำให้สถาบันแห่งนี้มีทั้งประสบการณ์ความรู้ในวิชาชีพมีทั้งผลงานการวิจัยที่หลากหลาย มีทั้งฐานการศึกษาเรียนรู้ที่เป็นโรงเรียนสาธิต และโรงเรียนเครือข่าย รวมทั้งมีบทบาทในการเป็นผู้นำร่วมพัฒนาโรงเรียนต้นแบบอีกหลายโรงเรียน ดังนั้นเมื่อมีโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปีการศึกษา 2547 เพื่อผลิตครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 52 (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 24 - 25) โดยมอบหมายให้คณะวิชาต่าง ๆ รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาเอก และให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรหมวดวิชาชีพครู (มหาวิทยาลัยแต่งตั้งจากทุกคณะวิชาที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต) รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาชีพครู (คณะศึกษาศาสตร์, 2547, หน้า 2 - 3) นิสิตรุ่นแรกที่เรียนหลักสูตรนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 224 คน จากคณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และคณะพลศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษานิสิตจะได้รับใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพครูจากคุรุสภาตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 เสียก่อนจึงจะสามารถไปประกอบอาชีพครูได้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549, หน้า 2 - 3) นิสิตจะได้รับใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพครูก็ต่อเมื่อมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549, หน้า 75) กล่าวคือ ในส่วนของมาตรฐานความรู้ต้องมีความรู้ 9 มาตรฐาน ได้แก่ ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาสำหรับครู การวัดและประเมินผลการศึกษา การบริหารจัดการในห้องเรียน การวิจัยทางการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และความเป็นครู และในส่วนของมาตรฐานวิชาชีพต้องผ่านการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียนและการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยกำหนดให้ผู้มีมาตรฐานความรู้ต้องมีสาระความรู้ทั้ง 9 มาตรฐาน และกำหนดให้ผู้มีมาตรฐาน

ประสบการณ์วิชาชีพต้องมีสาระการฝึกทักษะและสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน และการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี อีกด้วย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549, หน้า 83 - 89) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุสรณ์ อรรถศิริ และชูชีพ อ่อนโคกสูง (2549, บทนำ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความหวังและสมรรถภาพ ของครูของนิสิตรุ่นแรกหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า 1) นิสิตที่เรียนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต 5 ปี ส่วนใหญ่เป็นนิสิตหญิง สังกัด คณะวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.01-3.50 ผู้ปกครองเป็นครู และได้รับทุนสนับสนุน ทุนกู้ยืม/ ทุนรัฐบาล 2) นิสิตคาดหวังว่าจะมีความรู้และสมรรถนะในระดับมาก แต่ความรู้และ สมรรถนะที่เกิดขึ้นจริงมีเพียงค่อนข้างมากเท่านั้น ในบางสาระความรู้ นิสิตมีความรู้ค่อนข้างน้อย ได้แก่ ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในสาระความรู้ที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรความรู้ ในการจัดโครงการฝึกอาชีพ อยู่ในสาระความรู้ที่ 6 การบริหารจัดการในชั้นเรียน และความรู้ใน การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน และในบางสมรรถนะ นิสิตก็มีสมรรถนะค่อนข้างน้อยเช่นกัน ได้แก่ สมรรถนะในการพัฒนาหลักสูตรอันประกอบด้วย ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร ความสามารถในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้อย่างหลากหลายและความสามารถในการ ประเมินหลักสูตรทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตร 3) ความรู้และสมรรถนะที่คาดหวังของนิสิต ชาย-หญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตหญิงมีความคาดหวังสูงกว่า นิสิตชาย ส่วนความรู้และสมรรถนะที่เกิดขึ้นไม่แตกต่างกัน 4) ความรู้และสมรรถนะที่คาดหวังของ นิสิตที่สังกัดคณะวิชาต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนิสิต คณะศึกษาศาสตร์มีความคาดหวังสูงกว่านิสิตคณะอื่น ส่วนความรู้และสมรรถนะที่เกิดขึ้น ไม่มี ความแตกต่างกัน 5) นิสิตที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน แหล่งทุนที่ได้รับต่างกัน มีความรู้และ สมรรถนะที่คาดหวังไม่แตกต่างกัน ความรู้และสมรรถนะที่เกิดขึ้นก็ไม่แตกต่างกัน 6) คะแนนเฉลี่ย ของนิสิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้และสมรรถนะที่คาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ที่ได้รับและสมรรถนะที่เกิดขึ้น 7) แรงจูงใจในการเรียน ของนิสิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้ที่คาดหวังและความรู้ที่ได้รับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะที่คาดหวังและสมรรถนะที่เกิดขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกด้วย 8) สมรรถนะที่คาดหวังและสมรรถนะที่เกิดขึ้นมี ความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความรู้ที่คาดหวังกับความรู้ ที่ได้รับ ไม่มีความสัมพันธ์กัน 9) ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครูของนิสิต ปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับเริ่มจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครูในชั้นปีที่ 3 ควรเริ่มตั้งแต่ ชั้นปีที่ 1 หรือ 2 เป็นต้นไป นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าจำนวนหน่วยกิตกับชั่วโมงเรียนเหมาะสมดีแล้ว

อาจารย์ผู้สอนเน้นเนื้อหาวิชามากมีการปฏิบัติน้อย มีสื่อและนวัตกรรมการสอนเป็นบางครั้ง ห้องเรียนไม่พอ คับแคบและมีเสียงรบกวนมาก เอกสารประกอบการสอนมีเพียงบางวิชาและส่วนใหญ่มีเนื้อหาเก่าจากปัญหาต่าง ๆ ตามที่ได้ยกมาแสดงให้เห็นนั้นตลอดจนความต้องการของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่จะส่งเสริมให้มีกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพ ขั้นสูง จึงนับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องช่วยกันส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนา ผู้เรียนให้เป็นคนยุคใหม่ ที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่สอง ต้องเน้นที่สมรรถนะวิชาชีพครู ดังนั้นหลักสูตรฝึกอบรมจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ เครือวัลย์ ล้อมภิชาติ (2531, หน้า 7-9) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็น กิจกรรมที่สำคัญและจำเป็นที่สุด สำหรับองค์กรหรือหน่วยงานทุกที่รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ใน วงการศึกษาทั้งนี้เพราะประโยชน์ของการฝึกอบรมที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือ 1) ประหยัดเวลาใน การศึกษาเล่าเรียนได้มาก 2) ช่วยให้การดำเนินงานในปัจจุบันได้ดีขึ้น 3) เป็นการสร้างทัศนคติใน การทำงาน 4) ช่วยแก้ปัญหาการบริหารงานบุคคลในระหว่างปฏิบัติการ ได้มาก 5) ช่วยแก้ปัญหา ของคนทำงานได้ 6) ให้ประโยชน์แก่บุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชูชัย สมितिไกร (2542, หน้า 46) ได้สรุปความไว้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง กิจกรรมในการที่จะพัฒนาตัวของบุคคลที่ ปฏิบัติงานภายในองค์กรโดยวิธีการต่าง ๆ ทั้งภายในสถานที่ทำงานและนอกสถานที่ทำงาน เพื่อ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลให้มีทัศนคติ และพฤติกรรมสู่การทำงานที่ประสบความสำเร็จ และเป็นคนที่มีคุณภาพมีศักยภาพเพิ่มขึ้นผู้วิจัยตระหนักถึงสภาพปัญหาและความจำเป็นดังกล่าว สรุปได้ว่าหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยังมีจุดอ่อน ที่ควรได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่บัณฑิตในด้านความรู้เกี่ยวกับ วิชาชีพครู สมรรถนะวิชาชีพ และเจตคติต่ออาชีพครู ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู สำหรับบัณฑิตปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะวิชาชีพครู ให้เกิดแก่นิสิตสายวิชาชีพครูอย่างมีคุณภาพและเหมาะสม และเป็นแนวทาง ในการวางแผนเพื่อพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนนำเสนอเป็นทางเลือก ให้หน่วยงาน และองค์กรในระบบต่าง ๆ ของสังคมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตและพัฒนาครู ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู สำหรับนิติตปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู สำหรับนิติตปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
3. เพื่อศึกษาความคงทนด้านความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู

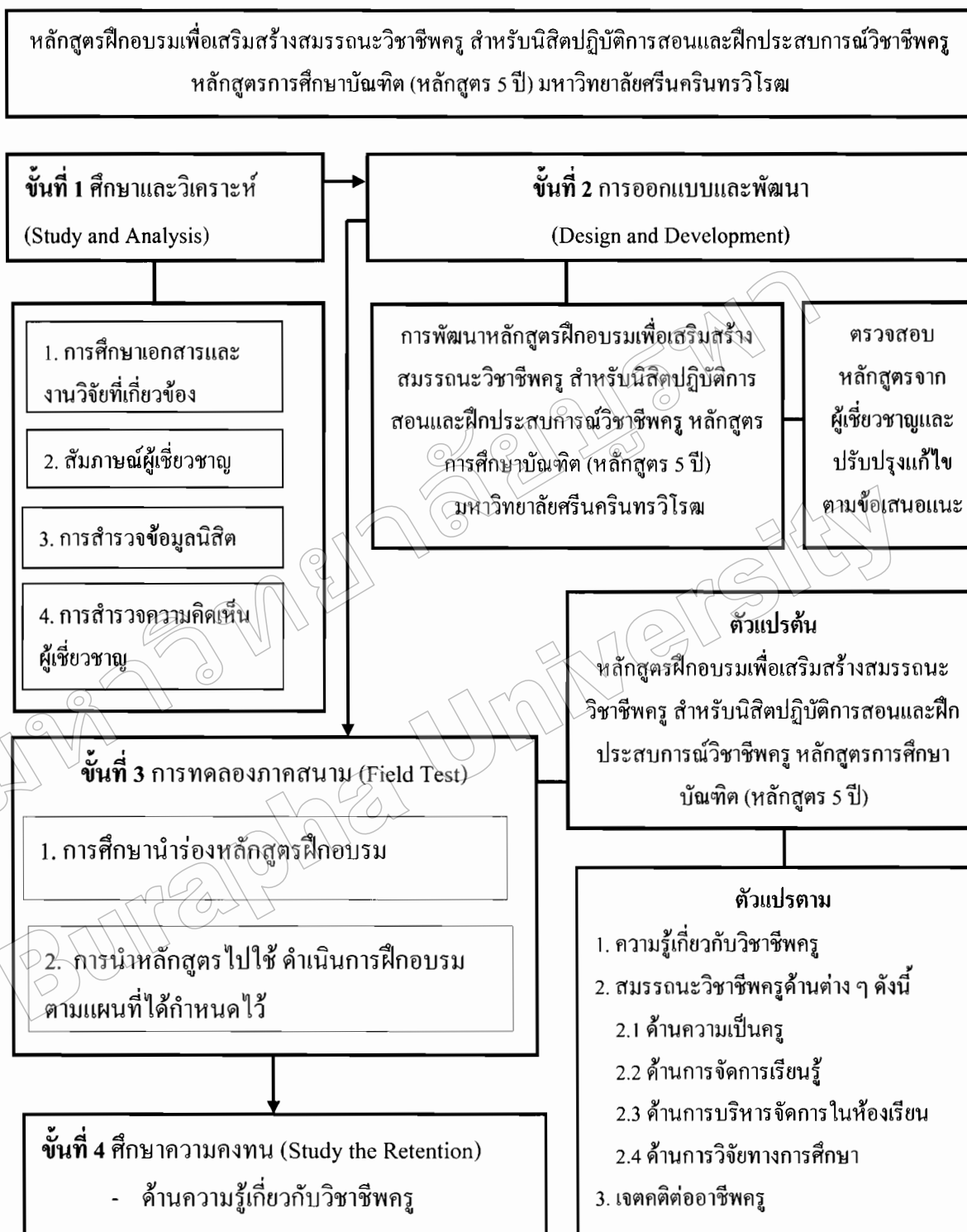
สมมุติฐานของการวิจัย

1. นิติตการศึกษาระดับชั้นหลักสูตร 5 ปี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม
2. นิติตการศึกษาระดับชั้นหลักสูตร 5 ปี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เข้ารับการฝึกอบรม มีสมรรถนะวิชาชีพครูหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม
3. นิติตการศึกษาระดับชั้นหลักสูตร 5 ปี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เข้ารับการฝึกอบรม มีเจตคติต่ออาชีพครูหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม
4. นิติตการศึกษาระดับชั้นหลักสูตร 5 ปี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูหลังการฝึกอบรมเสร็จสิ้นไปแล้ว 2 สัปดาห์ สูงกว่าหลังการฝึกอบรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวางกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และการศึกษาข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ สำหรับการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู สำหรับนิติตปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการศึกษาระดับชั้น (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ Oliva (1992) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ และแนวคิดในการจัดกิจกรรมตามแนวนุชนิยม มาใช้ในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมโดยใช้นิติตผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลาง เน้นการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู สำหรับนิติตปฏิบัติการสอนและ

ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่ประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ (Study and Analysis) ขั้นที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (Design and Development) ขั้นที่ 3 การทดลองภาคสนาม (Field Test) และขั้นที่ 4 ศึกษาความคงทน (Study the Retention) จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาสังเคราะห์เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู สำหรับนิสิตปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการศึกษบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้พัฒนาโครงร่างหลักสูตรแบ่งออกเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพปัญหาและความจำเป็น หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล และนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพหลักสูตรกับกลุ่มทดลองใช้หลักสูตรนำร่องจำนวน 15 คน จากนั้นนำหลักสูตรฝึกอบรมที่ผ่านการหาประสิทธิภาพหลักสูตรแล้วไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมไปแล้ว 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความคงทนด้านความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู กับนิสิตผู้เข้ารับการฝึกอบรมอีกครั้งโดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู สำหรับนิสิตปฏิบัติการสอน และฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทสภาพปัญหาและความจำเป็นของนิสิต ปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
2. ได้คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู สำหรับนิสิต ปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกอบรมนิสิตปฏิบัติการสอนและ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒต่อไป
3. ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒใน การพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการผลิตครูหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) ให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. เป็นแนวทางให้กับสถาบันการศึกษาที่ผลิตครูการศึกษามัธยมศึกษา และหน่วยงานอื่น ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตครู ได้มีข้อมูลสำหรับการวางแผนและดำเนินการฝึกอบรมให้นิสิต/ นักศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะวิชาชีพครู สำหรับนิสิตปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตร การศึกษามัธยมศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีขอบเขตของการวิจัย 5 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นิสิตปฏิบัติการสอนและฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 187 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นิสิตปฏิบัติการสอน และฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2553 จากสาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาสังคมศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ และสาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 30 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรต้น คือ การฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู สำหรับนิสิตปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.2 ตัวแปรตาม คือ

3.2.1 ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู

3.2.2 สมรรถนะวิชาชีพครูด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.2.2.1 ด้านความเป็นครู

3.2.2.2 ด้านการจัดการเรียนรู้

3.2.2.3 ด้านการบริหารจัดการในห้องเรียน

3.2.2.4 ด้านการวิจัยทางการศึกษา

3.2.3 เจตคติต่ออาชีพครู

4. เนื้อหาของหลักสูตร

หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู สำหรับนิสิตปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีรายละเอียดดังนี้

หน่วยการฝึกอบรมที่ 1 สมรรถนะด้านความเป็นครู

กิจกรรมที่ 1.1 คุณลักษณะที่ดีของครูวิชาชีพ

กิจกรรมที่ 1.2 การเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถภาพความเป็นครู

หน่วยการฝึกอบรมที่ 2 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้

กิจกรรมที่ 2.1 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน

กิจกรรมที่ 2.2 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน

หน่วยการฝึกอบรมที่ 3 สมรรถนะด้านการบริหารจัดการในห้องเรียน

กิจกรรมที่ 3.1 การบริหารจัดการชั้นเรียน

กิจกรรมที่ 3.2 การแก้ปัญหาเด็กจากสถานการณ์จำลอง

หน่วยการฝึกอบรมที่ 4 สมรรถนะด้านการวิจัยทางการศึกษา

กิจกรรมที่ 4.1 การวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้

กิจกรรมที่ 4.2 การออกแบบการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

5. ระยะเวลา

ระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้ ทำการทดลองกับนิสิตปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 5 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ที่กำลังจะออกไปปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ร่วมกับทางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยใช้เวลา 3 วัน ในช่วงวันที่ 3 - 5 พฤษภาคม 2553 ใช้เวลาฝึกอบรมรวมทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักสูตรสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ Oliva (1992) ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ (Study and Analysis) ขั้นที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (Design and Development) ขั้นที่ 3 การทดลองภาคสนาม (Field Test) และขั้นที่ 4 ศึกษาความคงทน (Study the Retention)

หลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง โครงร่างหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู สำหรับนิสิตปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการศึกษาด้านจิต (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมไว้ 6 ส่วน คือ 1) สภาพปัญหาและความจำเป็น 2) หลักการและเหตุผล 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) หน่วยการเรียนรู้ 5) กิจกรรมการเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล

ประสิทธิภาพของหลักสูตร หมายถึง ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. การประเมินโครงร่างหลักสูตร

1.1 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร โดยพิจารณาความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตรตั้งแต่ สภาพปัญหาและความจำเป็น หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

1.2 การประเมินความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร เป็นการพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร ประเด็นที่ใช้ในการประเมินคือ ความสอดคล้องระหว่างสภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตรฝึกอบรมมีเหตุผลสมควรที่จะพัฒนาหลักสูตร ปัญหาสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคม ความเหมาะสมกับแนวทางในการแก้ปัญหาความเป็นไปได้ของแนวทางแก้ปัญหาความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรมเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการ

ของสังคมมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเป็นไปได้ หลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมในการนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู สำหรับนิสิตปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และความสอดคล้องระหว่างหน่วยฝึกอบรม

2. การประเมินสมรรถนะวิชาชีพครู ของนิสิตผู้เข้ารับการฝึกอบรม ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู ของนิสิตหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะวิชาชีพครู ของนิสิตหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติต่ออาชีพครู ของนิสิตหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การศึกษาความคงทน โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู ของนิสิตหลังการฝึกอบรมเสร็จสิ้นไปแล้ว 2 สัปดาห์ สูงกว่าหลังการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมรรถนะวิชาชีพครู หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนิสิตปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านความรู้ (Knowledge) ความสามารถ (Abilities) สมรรถนะวิชาชีพครู ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ ด้านความเป็นครู ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการในห้องเรียน และด้านการวิจัยทางการศึกษา จากการเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เจตคติต่ออาชีพครู หมายถึง ความรู้สึกหรือความศรัทธาของนิสิตผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการสอนและกิจกรรมที่ทำการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาให้นิสิตเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในการปฏิบัติงานมีความคิดที่ทันสมัย และรู้จักปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ

หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) หมายถึง หลักสูตรที่ใช้ระยะเวลาในการศึกษาในสถาบัน 4 ปี และออกไปปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในสถานศึกษา 1 ปีของคณะศึกษาศาสตร์ และคณะร่วมผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักสูตร 5 ปี) ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ และคณะพลศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นิสิตปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง นิสิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ศษ. 561 การปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความคงทน หมายถึง ความสามารถของนิสิตผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการจำ
สิ่งที่เรียนรู้ตามกระบวนการในแผนการฝึกอบรม เมื่อระยะเวลาผ่านไป 2 สัปดาห์ โดยผู้วิจัย
ทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู ด้วยเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมตามแนวนุชนิยม หมายถึง การจัดกิจกรรมที่สอดคล้อง
กับความต้องการ เป้าหมาย และความรู้สึกของนิสิตผู้ร่วมกิจกรรมได้ทดลองและปฏิบัติด้วยตนเอง
(Self – Directed Learning) ของนิสิตผู้ร่วมกิจกรรมโดยมีผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นผู้คอย
เสนอแนะและช่วยเหลือตลอดระยะเวลาในการฝึกอบรม